

Genskab tilliden til bankerne

Fem modtræk til kriminalitet i finanssektoren

Fra hvidvask til snyd med udbytteskat. Danmark er stadig i chok over omfanget af den økonomiske kriminalitet i den danske banksektor. Der er akut behov for, at kriminaliteten stoppes, så vi igen kan have tillid til vores banker. Det har alle - ikke mindst bankerne selv - en kæmpe interesse i.

Radikale Venstre foreslår fem indsatser til at få genskabt tilliden gennem effektive værn mod snyd og fusk i den finansielle sektor. Alle indsatsområder er nødvendige for at få banksektoren på ret kurs, og på hvert område har vi konkrete tiltag, der vil gøre en forskel. Den endelige udmøntning er vi klar til at forhandle om.

1. Strafansvar til banker og rådgivere

Fra de sager, der har været oprullet i medierne, ved vi, at advokater og rådgivere tilknyttet banker har spillet en stor og aktiv rolle i at få svindlen til at rulle. Men dem, der har rådgivet og orkestreret – men ikke nødvendigvis selv har flyttet rundt på pengene – undgår ofte straf, som sagerne med Nordea og Danske Bank har vist. Det kan ikke blive ved. Vi er nødt til at gøre det helt klart, at dem, som bidrager til svindel ved at forsømme deres ansvar for at føre tilsyn eller ved slet og ret at rådgive om eller bistå med hvidvask, kan forfølges personligt for deres handlinger.

Det vil kræve en nærmere juridisk granskning at finde ud af, hvordan reglerne kan skrues sammen, så man tager højde for gråzoner og bevis-muligheder, men der er behov for, at det arbejde bliver gjort. Følgende forslag kunne være elementer i en strafansvars-pakke:

- **Gør rådgivning om hvidvask og andre ulovlige forretningsmodeller strafbart**
Der skal indføres en selvstændig straf for rådgivning om hvidvask mv., som gør det muligt at ramme flere af dem, der gør det muligt for banker og pengeinstitutter at snyde i skat.
- **Hårdere straffe for urigtig indberetning**
I dag går strafferammen for at indgive urigtige oplysninger til en offentlig virksomhed, heriblandt Finanstilsynet, kun op til fire måneders fængsel. For at gøre den enkelte medarbejder mere ansvarlig for urigtige indberetninger, foreslår vi at hæve strafferammen til op til 2 års fængsel.
- **Indfør strafansvar for manglende indberetning af ulovligheder**
I dag kan man i mange tilfælde ikke holdes personligt ansvarlig for manglende indberetninger til politiet eller skattevæsnet. Man kan derfor ofte facilitere eller rådgive om ulovlig adfærd uden selv at blive holdt ansvarlig. Derfor vil vi i kombination med de forhøjede strafferammer generelt arbejde for at udvide muligheden for at holde fx bankrådgivere, revisorer og rådgivende advokater personligt ansvarlige, hvis de medvirker til at muliggøre økonomisk kriminalitet. Det vil kræve en

nærmere juridisk granskning i forhold til de gråzoner, der kan være – men det er nødvendigt at tage fat på. Vi ønsker større fokus på personligt ansvar og mere ensartet lovgivning uafhængigt af, om du rådgiver i en kapacitet som bankrådgiver, revisor eller advokat.

2. Bedre tilsyn

Det er i alt for ringe grad lykkedes myndighederne at opdage kriminaliteten i tide. Derfor er der grundlæggende brug for at styrke tilsynet:

- **Styrkelse af Finanstilsynet**
Finanstilsynet har i dag ikke en styrke der gør, at det kan føre effektivt tilsyn med den finansielle sektor. Det siger både bankerne, og mange af dem, der arbejder med dem. Derfor vil vi styrke Finanstilsynet markant ved at tilføre tilsynet 75 mio. kr. som bl.a. skal sætte det i stand til at ansætte flere medarbejdere og tiltrække de rette kompetencer til de højtspecialiserede opgaver. Derudover vil vi efter hollandsk forbillede udvide Finanstilsynets beføjelser, så de bl.a. kan indgå som observatører i bankers bestyrelse for at føre øget tilsyn. Midler skal derudover også bruges til at styrke Finanstilsynets samarbejde med bl.a. SØIK, skattevæsenet og Erhvervsministeriet.
- **Dansk medlemskab af Den Europæiske Bankunion**
På trods af at Danmark er et af de lande i EU, hvor bankverdenen udgør den største andel af BNP, er vi ikke med i den Europæiske Bankunion. For at styrke tilsynet med særligt de største danske banker, vil vi derfor have Danmark med i den Europæiske Bankunion, så bl.a. Danske Bank underlægges samme kontrol som andre store banker i Europa. For Radikale Venstre vil formålet med dansk medlemskab af bankunionen også være at styrke Danmarks mulighed for at udbedre de økonomiske konsekvenser af evt. krak eller udsving i den finansielle sektor.
- **Bedre beskyttelse af Whistleblowere**
Vi vil styrke beskyttelsen af whistleblowere ved bl.a. at give bankansatte, der angiver deres klienter til myndighederne, beskyttelse som anonyme vidner i retssystemet. Derudover vil vi arbejde for en stærk whistleblowerlovgivning i regi af EU.

3. Bedre efterforskning og retsforfølgelse

I de konkrete sager er vi i dag ikke rustet godt nok til at optrevle sagerne og få draget de skyldige til ansvar. Det skyldes bl.a., at der er for få ressourcer til opgaven – men det har også betydning, om der er den rette ekspertise. Derfor er der brug for nye tiltag:

- **Styrk Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK)**
SØIK (Bagmandspolitiet) er voldsomt underbemandet. P.t. modtager SØIK over 50 indberetninger om hvidvask om dagen, og tallet forventes at stige støt. Trods stigende behov, har midlerne til SØIK imidlertid været faldende i de seneste år. Derudover peger flere på, at et utidssvarende it-system hindrer en effektiv opgaveløsning. Vi vil afsætte derfor 35 mio. kr. til at styrke SØIKs bemanding, og forpligte os til at afsætte midler til, at SØIK kan få et tidssvarende it-system, som nemmere kan opdage mistænksom eller kriminel adfærd i den finansielle sektor.

- **Opbygning af ekspertise i sager om økonomisk kriminalitet**
I dag er langt størstedelen af den økonomiske kriminalitet meget sofistikeret og svær at opspore, hvilket kræver, at både politi og retsvæsen har specialiseret viden om finansielle forhold. Derfor foreslår vi, at der i kombination med styrkelsen af SØIK's afdeling for økonomisk kriminalitet, udpeges to byretter i Danmark, som specialiserer sig i at behandle sager om økonomisk kriminalitet. På den måde sikrer vi, at både anklagemyndighedens og retssystemets viden og ekspertise indenfor økonomisk kriminalitet styrkes. Dette sker bl.a. efter islandsk forbillede, hvor man har idømt 12 gange så mange domme for økonomisk kriminalitet siden finanskrisen, end man har i Danmark.

4. Stop refusion af udbytteskat

Reglerne for refusion af udbytteskat har vist sig at være et sandt slaraffenland for svindlere. I dag skal virksomheder som udgangspunkt selv angive, hvor meget de har betalt i udbytte, hvilket giver mulighed for, at de kan bede om refusion for udbytte, de slet ikke har haft. Der er på den baggrund behov for at forenkle reglerne, så behovet for at udbetale refusion af udbytteskat til udenlandske virksomheder reelt forsvinder. Det kunne fx ske ved at anvende en af de to nedenstående modeller:

- **Indberetning af udbytteskat flyttes fra virksomheder til banker.** Ved at flytte indberetningen af udbytteskat fra virksomheder til banker mindskes muligheden for at snyde, da bankerne er forpligtet til at have en præcis angivelse af en kundes aktier og dennes eventuelle udbytte. På denne måde fjernes virksomhedernes mulighed for selv at indberette udbytte, hvilket reelt fjerner behovet for refusion.
- **Indberetning af udbytteskat flyttes fra virksomheder til værdipapircentraler**
I denne model gives ansvaret for at indberette udbytteskatten flyttet til de værdipapircentraler, der udsteder værdipapirer og aktier. På den måde kan værdipapircentralerne føre et afstemt udbytteregnskab, som fjerner behovet for refusion. Værdipapircentralerne vil så have ansvaret for at aflevere oplysningerne til skattemyndighederne.

Uanset hvilken model der vælges vil formålet være at eliminere behovet for at yde refusion for udbytteskat, hvilket vil lukke den mulighed der i dag er for, at man kan indberette udbytte, som man reelt ikke har haft.

5. Afskaf 1.000 kronesedlen

Kontanter har efterhånden lille betydning i vores samfund – bortset fra i den sorte og ulovlige økonomi, hvor navnlig de store sedler er i anvendelse. Der ingen grund til, at vi fortsat skal have de store sedler, og afskaffer vi dem, gør vi livet vanskeligere for dem, der bedriver økonomisk kriminalitet. Derfor har regeringen allerede forbudt brugen af €500-sedlen, ligesom en række banker har forbudt indbetalinger med 1.000-kronesedler.

Derfor foreslår vi, at man på samme vis udfaser 1.000 kronesedlen for på den måde at bidrage til bekæmpelsen af hvidvask af særligt narkotika-relateret kriminalitet ved at gøre det sværere at vaske penge hvide.

Udspillet finansieres i Radikale Venstres 2030-plan.